

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ
ЖАНА ИЛИМ МИНИСТИРЛИГИ

ОШ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ

КЫРГЫЗСТАНДЫН ГЕОГРАФИЯСЫ

*“География” эмес багытта окуган студенттер үчүн түзүлгөн
МАКтын тесттик суроолору.
(кыргыз жана орус тилдеринде)*

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ
ЖАНА ИЛИМ МИНИСТИРЛИГИ

ОШ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ

КЫРГЫЗСТАНДЫН ГЕОГРАФИЯСЫ

*“География” эмес багытта окуган студенттер үчүн түзүлгөн
МАКтын тесттик суроолору.
(кыргыз жана орус тилдеринде)*

УДК _____
ББК _____
К _____

Рецензенттер: Матикеев К., г.и.д., профессор,
Низамиев А.Г., г.и.д., профессор.

Түзүүчүлөр: ОшМУнун “Табият-таануу жана география факультетинин “Физикалык география, колдонмо геодезия жана ТТК” жана “Экономикалык, социалдык география жана эл аралык туризм” кафедрасынын профессордук-окутуучулук курамы.

Усулдук колдонмо Ош мамлекеттик университетинин Окумуштуулар Кеңешинин чечими менен басмага сунушталды.

Кыргызстандын географиясы

География эмес багытта окуган студенттер учун МАКтын тесттик суроолору боюнча усулдук колдонмо. Кыргыз жана орус тилдеринде

УДК
ББК

Ош мамлекеттик университети 2020-ж.

КИРИШҮҮ

Республиканын жогорку окуу жайынын бардык адистиктеринде окуган студенттерге кыргыз мамлекетинин жайгашкан географиялык ордуларынын доорлордун өтүшү менен кыскарып отуруп, азыркы абалына келгендигин, эгерде аймагыбыз кыскарып бара берсе келечекте Кыргыз мамлекети жок болуп кетүү коркунучу бар экендигин түшүндүрүү зарыл.

Биринчи бөлүмүндө Кыргызстандын азыркы географиялык ордун, физикалык географиялык абалы, рельефи, геологиялык түзүлүшү, кен-байлыктары, топурактары, климаты, ички суулары, геоэкологиялык абалы окутулат. Кыргызстандын жаратылыш шартына, өсүмдүктөрүнө, жаныбарларына, жеринин тарыхый доордон бери кыскарып барышына мүнөздөмө берилип, мамлекетибиздин бүтүндүүлүгүн тарыхый географиялык жактан талдоо жүргүзүлөт.

Экинчи бөлүмүндө Кыргызстандын экономикалык өзгөчөлүктөрү, калкы, өнөр жайы, айыл чарбасы, транспорту, тышкы экономикалык байланыштары окутулуп, табигый шарттары менен ресурстарын толук жана сарамжалдуу пайдалануу, өндүргүч күчтөрүн жана өндүрүшүн ырааттуу жайгаштыруу, табиятын коргоо, калыбына келтирүү жана кайра куруу жаатында илимий багыт берилет.

Үчүнчү бөлүмүндө Кыргыздардын жеринин кылымдар бою кыскарып, азыркы абалга келгендигин жана азыркы аймагын келечек муундар үчүн сактоонун жолдорун аныкталып, мекенди сүйүүгө, башка элдер менен интернационалдык, тилектештик сезимин активдештирүүгө, турмуштук позициясын калыптандырууга тарбиялоо идеялары каралат.

Башкача айтканда, “Кыргызстан географиясы” дисциплинасында кыргыздардын аймактары, тарыхый географиясы, географиялык-геоморфологиялык түзүлүшү, геоэкологиялык абалы, келечекте саясий экономикалык багытта өнүгүүсү окутулуп, жеринин бүтүндүүлүгүн сактап калуу идеясы берилип, студенттердин патриоттук сезими ойготулат.

1. Теңир-Тоого биринчи саякатын жасап, Ысык-Көлдүн чыгыш жана батыш жээктерине келген биринчи орус окумуштуусу / Русский ученый, исследовавший горы Тенир-Тоо, описавший восточные и западные берега Иссык-Куля

- а) Т.Ф.Нифантьев / Г. Т.Ф.Нифантьев
- б) А.Гумбольдт / А.Гумбольдт
- в) Ч.Валиханов / В. Ч.Валиханов
- г) П.П.Семёнов-Тяньшанский / П.П.Семёнов-Тяньшанский

2. Алай-Ысар тоо системасы менен Фергана тоолорун изилдеген орус окумуштуусу / Русский ученый, исследовавший Алайско-Гиссарский и Ферганский горные хребты.

- а) А.Гумбольдт / А.Гумбольдт
- б) А.П.Федченко / А.П.Федченко
- в) В.Пржевальский / В.Пржевальский
- Т.Ф.Нифантьев / Т.Ф.Нифантьев

3. Теңир-Тоонун өсүмдүктөрүнүн географиялык таралышын, бийиктик зоналдуулугун жана систематикалык бөлүнүшүн изилдеген орус окумуштуу / Русский ученый, исследовавший географическое распространение, высотную зональность и систематическое деление растений Тенир-Тоо.

- а) А.Гумбольдт / А.Гумбольдт
- б) А.Н.Краснов / А.Н.Краснов
- в) А.П. Федченко / А.П. Федченко
- г) Т.Ф.Нифантьев / Т.Ф.Нифантьев

4. Хан-Тенири тоо массивине чыккан биринчи орус окумуштуусу? / Первый русский ученый, совершивший восхождение на массив Хан-Тенгри?

- а) П.П.Семенов-Тянь-Шанский
- б) И.Мушкетов
- в) Н.А.Северцев
- г) Н.М.Пржевальский

5. Кыргызстандын жалпы аянты канча км² барабар? / Чему равна общая площадь Кыргызстана?

- а) 196 миң км² / 196 тыс. км²
- б) 292,5 миң км² / 292,5 тыс. км²
- в) 199,9 миң км² / 199,9 тыс. км²
- г) 205 миң км² / 205 тыс. км²

6. Кыргызстандын чек арасынын узундугу канча км аралыкка созулуп жатат? / Сколько км составляет протяженность границ Кыргызстана?

- а) 4508 км / 4508 км
- б) 4518 км / 4518 км
- в) 4567 км / 4518 км
- г) 4507 км / 4507 км

7. Кыргыз Республикасынын эң түндүк точкасынан эң түштүк точкасына чейинки аралык канча км? Каково расстояние от самой северной точки до самой южной точки Кыргызстана?

- а) 925 км
- б) 454 км
- в) 457 км
- г) 927 км

8. Кыргыз Республикасынын эң чыгыш точкасынан эң батыш точкасына чейинки аралык канча км түзөт? Каково расстояние от самой восточной точки до самой западной точки Кыргызстана?

- а) 927 км
- б) 454км
- в) 457 км
- г) 925 км

9. Кыргызстан кайсы географиялык кеңдиктердин аралыгынан орун алган? / Между какими географическими широтами расположен Кыргызстан?

- а) $69^{\circ}15'$ жана $80^{\circ}18'$ түндүк кеңдиктердин / $69^{\circ}15'$ и $80^{\circ}18'$ северной широты
- б) $43^{\circ}16'$ жана $69^{\circ}15'$ түндүк кеңдиктердин / $43^{\circ}16'$ и $69^{\circ}15'$ северной широты
- в) $41^{\circ}16'$ жана $43^{\circ}15'$ түндүк кеңдиктердин / $41^{\circ}16'$ и $43^{\circ}15'$ северной широты
- г) $39^{\circ}14'$ жана $43^{\circ}16'$ түндүк кеңдиктердин / $39^{\circ}14'$ и $43^{\circ}16'$ северной широты

10. Борбордук Тенир-Тоодогу Кытай менен Кыргызстандын чек арасы болгон Какшаал-Тоонун чыгыш уландысында орун алган чоку? / Пик, находящийся в Центральном Тенир-Тоо в восточном продолжении Какшаал-Тоо, на границе Кыргызстана с Китаем.

- а) Ленин чокусу / пик Ленина
- б) Ашуу-Төр / Ашуу-Төр
- в) Жеңиш чокусу / пик Победы
- г) Боз-Кыр / Боз-Кыр

11. Кыргызстандын Өзбекстан менен чектешкен чек арасынын узундугу канчага барабар? / Какая протяженность границ Кыргызстана с Узбекистаном?

- а) 1113 км
- б) 972 км
- в) 1374 км
- г) 1049 км

12. Кыргызстандын Кытай жана Казакстан менен чек араларына жакын орун алган тоо системасы? / Горная система, которая находится в непосредственной близости к границам Кыргызстана с Китаем и Казахстаном

- а) Ашуу-Төр / Ашуу-Төр
- б) Боз-Кыр / Боз-Кыр
- в) Ленин чокусу / пик Ленина
- г) Хан-Тенир / Хан Тенгри

13. Кыргызстандын эң бийик жана эң төмөнкү точкалары кайсылар. / Каковы самые высокие и самые низкие точки в Кыргызстане?

- а) Ленин чокусу 7134м жана Арка айылы 401м / Пик Ленина 7134м и село Арка 401м.
- б) Жеңиш чокусу 7439м жана Кулунду айылы 401м. / Пик Победы 7439м и село Кулунду 401м.
- в) Пирамида чокусу 7438м жана Камышановка айылы 401м. / Пик Пирамидальный 7438 м и село Камышановка 401м.
- г) Манас чокусу 4482м жана Арка айылы 402м. / Пик Манаса и село Арка

14. Кыргызстандын аймагынын канча %тен ашыгы деңиз деңгээлинен 1000м ден бийиктикте жайгашкан? / Сколько процентов территории Кыргызстана находятся на высоте более 1000 метров над уровнем моря?

- а) 96%
- б) 94,2%
- в) 92,8%
- г) 89,5%

15. Кыргызстан Атлантика жана Тынч океандарынан канча км алыстыкта жайгашкан? / На каком расстоянии Кыргызстан находится от Атлантической и Тихой океанов?

- а) 6530-3830 км
- б) 3830-3380 км
- в) 5530-3830 км
- г) 3380-1670 км

16. Кыргызстандан Түндүк Муз жана Инд океандарына чейинки аралык канча километрди түзөт? / Сколько км составляет расстояние от Кыргызстана до Северный Ледовитого и Индийского океанов?

- а) 3380-1670 км
- б) 3380-3380 км
- в) 6530-3830 км
- г) 3380-1600 км

17. Кыргызстандын кайсы мамлекет менен болгон чек арасы эң узун? / С каким государством у Кыргызстана самая длинная граница?

- а) Өзбекстан / Узбекистан
- б) Казакстан / Казахстан
- в) Тажикстан / Таджикистан
- г) Кытай / Китай

18. Кыргызстан менен Тажикстандын чек ара сызыгы кайсы тоо кыркалары аркылуу өтөт? / Через какие горные хребты проходят линии границы Кыргызстана с Таджикистаном?

- а) Кичи-Алай, Чоң-Алай, Түркстан / Кичи-Алай, Чон-Алай, Түркстан
- б) Түркстан, Арткы-Алай, Кичи-Алай / Түркстан, Чон-Алай, Кичи-Алай
- в) Арткы-Алай, Алай, Терек-Тоо / Чон-Алай, Алай, Терек-Тоо
- г) Түркстан, Алай, Арткы-Алай / Түркстан, Алай, Чон-Алай

19. Кыргызстанды Тажикстан менен кайсы ашуу байланыштырып турат? / Какой перевал соединяет Кыргызстан с Таджикистаном?

- а) Бедел / Бедел
- б) Торугарт / Торугарт
- в) Эркеч-Там / Эркеч-Там
- г) Кызыл-Арт / Кызыл-Арт

20. Манас чокусунан кайсы мамлекеттердин чек ара сызыктары өтөт? / Линии границ каких стран проходят на вершине Манас?

- а) Казакстан, Кыргызстан, Кытай / Казахстан, Кыргызстан, Китай
- б) Өзбекстан, Кыргызстан, Тажикстан / Узбекистан, Кыргызстан, Таджикистан
- в) Казакстан, Өзбекстан, Кыргызстан / Казахстан, Узбекистан, Кыргызстан
- г) Кытай, Тажикстан, Өзбекстан / Китай, Таджикистан, Узбекистан

21. Кыргызстандын эң четки батыш жана чыгыш точкалары канчанчы градустарда жайгашкан? / В каких градусах расположены самые предельные западные и восточные точки Кыргызстана?

- а) $39^{\circ}11' - 43^{\circ}16'$ чыгыш узундуктарда / $39^{\circ}11' - 43^{\circ}16'$ восточной долготы
- б) $69^{\circ}15' - 80^{\circ}18'$ түндүк кеңдиктерде / $69^{\circ}15' - 80^{\circ}18'$ северной широты
- в) $69^{\circ}15' - 80^{\circ}18'$ чыгыш узундуктарда / $69^{\circ}15' - 80^{\circ}18'$ восточной долготы

г) $39^{\circ}11' - 43^{\circ}16'$ түндүк кеңдиктерде / $39^{\circ}11' - 43^{\circ}16'$ северной широты

22. Кыргызстандын деңиз деңгээлинен орточо бийиктиги канча м ди түзөт? / Сколько метров составляет средняя высота над уровнем моря Кыргызстана?

- а) 2760 м / 2760 м
- б) 2758м / 2758м
- в) 2750 км/2750 км
- г) 2789м/2789м

23. Кыргызстандын аймагындагы эң чоң физикалык-географиялык аймак кайсы? / Какая самая большая физико-географическая территория в Кыргызстане?

- а) Алай өрөөнү / Алайская долина
- б) Борбордук Теңир-Тоо / Центральный Тянь-Шань
- в) Түштүк-Батыш Теңир-Тоо / Юго-Западный Тянь-Шань
- г) Ички Теңир-Тоо / Внутренний Тянь-Шань

24. Тескей Ала-Тоосунун эң бийик чокусун атагыла? / Назовите самую высокую вершину Тескей Ала-Тоо?

- а) Чоктал / Чок-Тал
- б) Жеңиш / Победы
- в) Батыш Аламүдүн / Западный Аламедин
- г) Каракол / Каракол

25. Төмөнкү тоолордун кайсылары Түндүк Теңир-Тоого кирет? / Какие из нижеприведенных гор входят в состав Северного Тянь-Шаня?

- а) Фергана, Байбиче, Афлатун / Фергана, Байбиче, Афлатун
- б) Бабаш-Ата, Алай, Памир / Бабаш-Ата, Алай, Памир
- в) Күнгөй Ала-Тоосу, Иле Ала-Тоо, Кыргыз Ала-Тоосу жана Талас Ала-Тоосу/ Кунгей Ала-Тоо, Иле Ала-Тоо, Киргизский Ала-Тоо и Талас Ала-Тоо
- г) Ак-Төр, Курама, Чаткал тоосу / Ак-Тор, Курама, Чаткал тоо

26. Күнгөй жана Тескей Ала-Тоо менен Кыргыз Ала-Тоосунун ортосунда жайгашкан капчыгай? / Ущелье, расположенное между Кунгей, Тескей Ала-Тоо и Киргизским Ала-Тоо

- а) Түп / Тюп
- б) Каракол / Каракол
- в) Кегети / Кегети
- г) Боом / Боом

27. Талас өрөөнүн курчап турган кырка тоолор кайсылар? / Какие горные хребты окружают Таласскую долину?

- а) Талас жана Кыргыз Ала-Тоосу / Таласский и Киргизский Ала-Тоо
- б) Чаткал жана Фергана / Чаткал и Фергана
- в) Алай жана Памир / Алай и Памир
- г) Чаткал жана Курама / Чаткал и Курама

28. 2019-жылдын 1-январь айына карата Кыргыз Республикасынын Өзбекстан менен болгон чек аранын ажыратылган жана бекитилген пайызы? / Процент делимитированных и ратифицированных границ Кыргызской Республики с Республикой Узбекистан на 1 января 2019 года

- а) 28,0%
- б) 99,5%
- в) 83,7%
- г) 57,9%

29. Алай-Түркстан кырка тоосу кайсы аймакта орун алган? Где расположен Алай-Туркестанский горный хребет?

- а) Фергана өрөөнүнүн түндүгүнөн / с севера Ферганской долины

- б) Фергана өрөөнүнүн түштүгүнөн / с юга Ферганской долины
- в) Чоң-Алай тоосунун түштүгүнөн / с юга горы Чон-Алай
- г) Чүй өрөөнүнүн түштүк жагында / с юга Чуйской долины

30. Кыргызстандын эң бийик жери деңиз деңгээлинен канча метр бийиктикте жатат? / На какой высоте над уровнем моря расположена самая высокая точка Кыргызстана?

- а) 7439м
- б) 8940м
- в) 6009м
- г) 2900м

31. Тянь-Шань тоо системасынын эң бийик чокусун атагыла? / Назовите самую высокую вершину горной системы Тянь-Шань?

- а) Каракол/ Каракол
- б) Чок-Тал/ Чок-Тал
- в) Жеңиш / Победы
- г) Кан-Теңир / Хан-Тенгри

32. Ленин чокусу кайсы тоо кыркасында жайгашкан? / На каком горном хребте расположен пик Ленина?

- а) Чон-Алай (Арткы Алай)/ Заалайский
- б) Пскем / Пскемский
- в) Какшаал-Тоо / Какшаал-Тоо
- г) Фергана / Ферганский

33. Кыргызстанда рельефтин кайсы түрү басымдуулук кылат? Какой тип рельефа преобладает в Кыргызстане?

- а) түздүк / равнины
- б) тоо / горы
- в) ойдуң / впадины
- г) адыр / холмы

34. Кыргызстанда темирдин ири запасы кайсы жерде орун алган? / Где в Кыргызстане наибольший запас железа?

- а) Кабак / Кабак
- б) Алмалык / Алмалык
- в) Өзгөн / Узген
- г) Жетим-Тоо / Жетим-Тоо

35. Кыргызстандын аймагы кайсы климаттык алкакта орун алган? / В какой климатической зоне располагается территория Кыргызстана?

- а) тропиктик алкак менен мелүүн алкактын чектеш жеринде / на границе тропической зоны и умеренной зоны
- б) субтропиктик алкактын түштүк тилкесинде / в южной полосе субтропической зоны
- в) мелүүн алкактын түндүк тилкесинде / в северной полосе умеренной зоны
- г) мелүүн алкактын түштүк тилкесинде / в южной полосе умеренной зоны

36. Ички Теңир-Тоодо (Тянь-Шань) кайсы көл жайгашкан? Как называется озеро во Внутреннем Тенгир-Тоо (Тянь-Шане)?

- а) Ысык-Көл / Иссык-Куль
- б) Чатыр-Көл / Чатыр-Куль
- в) Сары-Челек / Сары-Челек
- г) Кара-Суу / Кара-Суу

37. Радиоактивдүү заттар кайсы аймактарда сакталган? / Территории, где сохранились радиоактивные вещества.

- а) Кочкор-Ата / Кочкор-Ата
- б) Алай / Алай

- в) Нарын / Нарын
- г) Майлы-Суу / Майлы-Суу

38. Кыргызстанда төмөнкү ландшафттардын кайсынысы кездешпейт? Какие из нижеприведенных ландшафтов не встречаются в Кыргызстане?

- а) Гляциалдык нивалдык / Гляциально-нивальный
- б) Тропикалык / Тропический
- в) Шалбаа / Луговой
- г) Жарым чөл / Полупустынный

39. Нарын өрөөнү аркылуу аккан дарыя? / Река, протекающая через Нарынскую долину.

- а) Нарын / Нарын
- б) Ак-Буура / Ак-Буура
- в) Сары-Жаз / Сары-Жаз
- г) Кызыл-Суу / Кызыл-Суу

40. Кыргызстандын Кытай менен болгон чек арасы кайсы тоо кыркасы аркылуу өтөт? / Через какой горный хребет проходит граница Кыргызстана с Китаем?

- а) Күңгөй Ала-Тоо / Кюнгей Ала-Тоо
- б) Фергана / Фергана
- в) Какшаал-Тоо / Какшаал-Тоо
- г) Чоң-Алай / Чон-Алай

41. Кыргызстанда кайсы тоо кыркасы эң узун аралыкты ээлейт? Какой горный хребет в Кыргызстане занимает самое длинное расстояние?

- а) Фергана / Фергана
- б) Түркстан / Туркестан
- в) Какшаал-Тоо / Какшаал-Тоо
- г) Кыргыз Ала-Тоосу / Киргизский Ала-Тоо

42. Кыргызстандагы эң көп жаан-чачын түшкөн аймак? / Территория Кыргызстана с наибольшим количеством осадков?

- а) Фергана кырка тоосу / Ферганский горный хребет
- б) Алай тоолору / Алайские горы
- в) Кыргыз Ала-Тоосу / Кыргыз Ала-Тоо
- г) Кичи-Алай тоолору / горы Малого-Алая / Mountains of Small Alai

43. Эң төмөнкү -54°C температураны көрсөткөн ички Теңир-Тоодогу (Тянь-Шань) өрөөн? Долина, показывающая самую низкую температуру -54° во внутреннем Тянь-Шане?

- а) Ак-Сай / Ак-Сай
- б) Суусамыр / Суусамыр
- в) Кетмен-Төбө / Кетмен-Тюбе
- г) Тогуз-Торо / Тогуз-Торо

44. Кыргызстандагы эң суук область? / Самая холодная область в Кыргызстане?

- а) Баткен / Баткенская
- б) Талас / Таласская
- в) Нарын / Нарынская
- г) Чүй / Чуйская

45. Республиканын чегиндеги узундугу 535 км, алабынын аянты 58370 км² болгон дарыя? / Река, находящаяся на границе республики с длиной 535км, и с площадью бассейна 58370 км².

- а) Аму-Дарыя / Аму-Дарыя
- б) Түп / Тюп

в) Сыр-Дарыя / Сыр-Дарыя

г) Нарын / Нарын

46. Кыргызстандын аймагында узундугу 10 кмден ашкан, жалпы узундугу 35 миң км келген дарыялардын саны канча? / Какова численность рек на территории Кыргызстана с протяженностью 10 км, с общей протяженностью 35 тысяч км?

а) 2089

б) 2044

в) 3134

г) 4563

47. Сары-Жаз өрөөнү аркылуу Кытайга аккан дарыя кайсы? / Как называется река, которая протекает через долину Сары-Жаз в Китай?

а) Ак-Буура / Ак-Буура

б) Нарын / Нарын

в) Сары-Жаз / Сары Жаз

г) Кызыл-Суу / Кызыл-Суу

48. Төмөнкүлөрдүн ичинен кайсылары суу сактагыч болуп саналат? / Что из нижеперечисленных является водохранилищем?

а) Сары-Челек, Кара-Суу / Сары-Челек, Кара-Суу

б) Орто-Токой, Киров, Төрт-Күл / Орто-Токой, Киров, Торт-Куль

в) Чүй, Киров, Аспара / Чу, Киров, Аспара

г) Орто-Токой, Кара-Дарыя / Орто-Токой, Кара-Дарыя

49. Орто-Токой суу сактагычы Кыргызстандын кайсы областтарынын чек арасында жайгашкан? / На границе каких областей Кыргызстана расположено Орто-Токойское водохранилище?

а) Жалал-Абад жана Нарын / Жалал-Абадская и Нарынская

б) Нарын жана Ысык-Көл / Нарынская и Иссык-Кульская

в) Чүй жана Нарын / Чуйская и Нарынская

г) Ош жана Ысык-Көл / Ошская и Иссык-Кульская

50. Түндүк Эңилчек мөңгүсүнүн этегинен орун алып, Түштүк Эңилчектин музу менен тосулган көл? / Озеро, расположенное у подножия Северного Эңилчек и огражденное льдами Южного Эңилчек?

а) Мерцбахер көлү / озеро Мерцбахера

б) Ысык-Көл / Иссык-Куль

в) Чатыр-Көл / Чатыр-Куль

г) Сары-Челек / Сары-Челек

51. Кыргызстандын кайсы көлү жер титирөөнүн натыйжасында пайда болгон? / Какое озеро в Кыргызстане появилось в результате землетрясения?

а) Кулун / Кулун

б) Ысык-Көл / Иссык-Куль

в) Ала-Көл / Ала-Куль

г) Соң-Көл / Сон-Куль

52. Соң-Көлдөн кайсы дарыя агып чыгат? / Какая река вытекает из озера Сон-Кол?

а) Көкөмерен / Кокомерен

б) Кажырты / Кажырты

в) Нарын / Нарын

г) Ак-Суу / Ак-Суу

53. Кыргызстандын суулары кайсы океандын алабына кирет? / В бассейн какого океана входят реки Кыргызстана?

а) Атлантика океанынын / Атлантический океан

- б) Инди океанынын / Индийский океан
- в) Ички суу агып чыкпоочу / Внутренние не вытекающие воды
- г) Тынч океанынын / Тихий океан

54. Сырдарыянын системасына тиешелүү дарыяны атагыла? / Назовите реку входящую в систему реки Сырдарья?

- а) Вахш / Вахш
- б) Нарын / Нарын
- в) Кызыл-Суу / Кызыл-Суу
- г) Сары-Жаз / Сары-Джаз

55. Бул көлдөрдүн ичинен эң ирисин атагыла? / Назовите самое большое озеро из нижеперечисленных?

- а) Чатыр-Көл / Чатыр-Куль
- б) Соң-Көл / Сон-Куль
- в) Мерцбахер / Мерцбахер
- г) Ысык-Көл / Иссык-Куль

56. Кыргызстандагы ири көлдөр пайда болушу боюнча кайсы типке кирет? / По типу образования какими являются большие озера Кыргызстана?

- а) мөңгүлүк / ледниковые
- б) тектоникалык / тектонические
- в) бөгөлмө / запрудные
- г) карсттык / карстовые

57. Нарын дарыясы кайсы чоң дарыянын түзүүчүсү? / Составляющей какой большой реки является река Нарын?

- а) Сырдарыя / Сыр-Дарья
- б) Чүй / Чу
- в) Иле / Или
- г) Амударыя / Аму-Дарья

58. Сары-Челек көлү кандай жол менен пайда болгон? / Каким образом появилось озеро Сары-Челек?

- а) бөгөлмө / запрудный
- б) калдык / остаточный
- в) карсттык / карстовый
- г) тектоникалык / тектонический

59. Кыш мезгилинде Ыссык-Көлдүн суусунун температурасы канча °C болот? / Какова температура воды Иссык-Куля в °C в зимнее время?

- а) +4C⁰
- б) +20C⁰
- в) -2C⁰
- г) 0C⁰

60. Кыргызстандын кайсы дарыясынын алабында ири мөңгүлөр жайгашкан? / В бассейне какой реки расположены самые большие ледники в Кыргызстане?

- а) Нарын / Нарын
- б) Сары-Жаз / Сары-Джаз
- в) Талас / Талас
- г) Ак-Сай / Ак-Сай

61. Кыргызстанда 3520м. бийиктикте жайгашкан жана бетинин аянты 170км², терендиги 19м болгон көлдү белгилегиле? / Назовите озеро в Кыргызстане, расположенное на высоте 3520 м, площадь зеркала 170 кв.км, глубиной 19м?

- а) Сары-Челек / Сары-Челек
- б) Чатыр-Көл / Чатыр-Куль
- в) Ысык-Көл / Иссык-Куль
- г) Соң-Көл / Сон-Куль

62. Найман суу сактагычы кайсы областта орун алган? / В какой области расположено Найманское водохранилище?

- а) Ош/ Ошская
- б) Талас/ Таласская
- в) Нарын/ Нарынская
- г) Чүй/ Чуйская

63. Кыргызстандын кайсы областында Макмал алтын кени орун алган? / В какой области Кыргызстана расположен Макмальский золотой рудник?

- а) Жалал-Абадда / в Джалал-Абаде
- б) Таласта / в Таласе
- в) Ошто / в Оше
- г) Нарында / в Нарыне

64. Төмөнкү кен байлыктардын ичинен Кыргызстандын түндүгүндө кездешпегендери кайсылар? / Что из нижеперечисленных минеральных ресурсов не встретить на севере Кыргызстана?

- а) Нефть, газ / Нефть, газ
- б) Туз / Соль
- в) Алтын / Золото
- г) Көмүр / Уголь

65. Экологиялык жактан эң кооптуу болуп кайсыл калдыктар саналат? / Какие отходы считаются самыми опасными с экологической точки зрения?

- а) Көмүр / Уголь
- б) Уран / Уран
- в) Алтын / Золото
- г) Туз / Соль

66. Борбордук Теңир-Тоо провинциясында төмөнкү ландшафттардын кайсынысы кездешпейт? / Какие из нижеперечисленных ландшафтов не встречаются в Центральном Тянь-Шане?

- а) Шалбаа / Луга
- б) Гляциалдык-нивалдык / Гляциально-нивальный
- в) Жарым чөл / Полупустыни
- г) Токой / Леса

67. Кыргызстанда кайсы дарак эндемик болуп эсептелет? / Какое дерево считается эндемиком Кыргызстана?

- а) Арча / Можжевельник
- б) Тяньшань карагайы / Ель Тяньшанская
- в) Семеновдун пихтасы / Пихта Семенова
- г) Кызыл карагай / Лиственница

68. Кыргызстанда токой аянтынын үлүшү канча? / Какую часть Кыргызстана занимают леса?

- а) 40%
- б) 3,8%

- в) 15%
- г) 3%-3,5%

69. Кыргызстанда кайсы өсүмдүк эфемерлер тобуна кирет? / Какое растение в Кыргызстане входит в группу эфемеров?

- а) кызгалдак / мак
- б) доңуз сырт / кобрезия
- в) беде / клевер /
- г) шыбак / полынь

70. Кыргызстанда деңиз деңгээлинен 2700м-3500м чейинки бийиктикте ландшафттын кайсы түрү басымдуулук кылат? / В Кыргызстане на уровне высот 2700м-3500м какой тип ландшафта преобладает?

- а) субальпылык шалбаалар / субальпийский луга
- б) токойлор / леса
- в) чөлдөр / пустыни
- г) түбөлүк мөңгүлөр / вечные ледники

71. Мөмө-жемиш жаңгак токойлорунда пайда болгон, күрдүүлүгү чириндиден турган топуракты атагыла? Назовите почву, плодородность которой составляет перегной, образующийся в плодовых ореховых лесах?

- а) кара-күрөң / темно каштановые
- б) күрөң-бозомтук / коричнево-серые
- в) каштан / каштановые
- г) такыр сымал / холмистые

72. Кыргызстандын аймагы канча физикалык-географиялык райондоштурууга бөлүнөт? На сколько физико-географических районов делится территория Кыргызстана?

- а) 7
- б) 3
- в) 6
- г) 2

73. Чүй өрөөнүнөн Суусамыр өрөөнүнө кайсы ашуу аркылуу автомобиль жолу өтөт? Через какой перевал проходит автомобильная дорога с Чуйской долины в Суусамыр?

- а) Төө-Ашуу / Тёо-Ашуу
- б) Ала-Бел / Ала-Бель
- в) Өтмөк / Отмёк
- г) Талдык / Талдык

74. Ала-Арча улуттук паркы кайсы тоо кыркасында жайгашкан? В каком горном хребте находится национальный парк Ала-Арча?

- а) Борколдой-Тоодо / Борколдой Тоо
- б) Күңгөй Ала-Тоодо / Кунгей Ала-Тоо
- в) Кыргыз Ала-Тоосунда / Киргизский хребет
- г) Нарын-Тоодо / Нарынский хребет

75. Кыргыз Ала-Тоосунун эң бийик чокусун атагыла. / Назовите самую высокую вершину Кыргызского Ала-Тоо?

- а) Путин / Путин
- б) Аламүдүн / Аламедин
- в) Ленин / Ленин
- г) Чок-Тал / Чок-Тал

76. Чүй өрөөнүндө жаан-чачындын басымдуу бөлүгү кайсы мезгилге туура келет? / На какой сезон приходится большая часть дождей в Чуйской долине?

- а) жазга / весна

- б) жайга / лето
- в) күзгө / осень
- г) кышка / зима

77. Чоң-Кемин өрөөнүн түндүк жагынан кайсы тоо кыркасы курчап турат? / Какой хребет с севера окружает долину Чонг-Кемин?

- а) Алай кырка тоосу / Алайский хребет
- б) Иле Ала-Тоосу / Заилийский Ала-Тоу
- в) Күңгөй Ала-Тоо / Кунгей Ала-Тоо
- г) Тескей Ала-Тоо / Тескей Ала-Тоо

78. Ысык-Көл ойдуңунун түндүк жагынан кайсы тоо кыркасы курчап турат? / Какой горный хребет окружает Иссык-Кульскую котловину с севера?

- а) Күңгөй Ала-Тоо / Кунгей Ала-Тоо
- б) Талас Ала-Тоосу / Таласский
- в) Кыргыз Ала-Тоосу / Киргизский
- г) Какшаал Тоо / Какшаал

79. Чүй дарыясынын алабындагы суу сактагыч кайсы? / Какое водохранилище построено в бассейне реки Чу?

- а) Орто-Токой / Орто-Токойское
- б) Төрт-Көл / Торт-Кульское
- в) Киров / Кировское
- г) Нурек / Нурекское

80. Ысык-Көлгө канча дарыялар жана агын суулар куят? / Сколько рек вливается в Иссык-Куль?

- а) 42
- б) 74
- в) 56
- г) 80

81. Кыргыз Ала-Тоосу менен Талас Ала-Тоо кыркасынын ортосунда кайсы өрөөн жайгашкан? / Какая долина расположена между хребтами Кыргызский Ала-Тоо и Таласский Ала-Тоо?

- а) Фергана / Ферганская
- б) Талас / Талаская
- в) Чүй / Чуйская
- г) Суусамыр / Суусамырская

82. Орто Азия бермети деп аталган өрөөн кайсы? / Какая долина называется жемчужиной Средней Азии?

- а) Фергана / Ферганская
- б) Чүй / Чуйская
- в) Талас / Таласская
- г) Жумгал / Жумгальская

83. Ички Тянь-Шанга кайсы климат мүнөздүү? / Каков характер климата внутреннего Тянь-Шаня?

- а) экватордук / экваториальный
- б) антарктикалык / антарктический
- в) мелүүн / умеренный
- г) деңиздик / морской

84. Кыргызстандын кайсы провинциясында марал сакталып калган? / В какой провинции Кыргызстана сохранился марал?

- а) Ички Тянь-Шань / Внутренний Тянь-Шань
- б) Алай өрөөнүндө / Алайская долина
- в) Түштүк-Батыш Тянь-Шанда / Юго-Западный Тянь-Шань

г) Борбордук Тянь-Шанда/ Центральный Тянь-Шань

85. Кайсы тоо кырка Алай-Түркстан тоо кыркаларынын ичине кирбейт? / Какой хребет не входит в хребты Алай-Туркестанский?

- а) Түркстан / Туркестанский
- б) Алай / Алайский
- в) Чоң-Алай / Заалайский
- г) Фергана / Ферганский

86. Сары-Жаз дарыясы кайсы тоо кыркасын кесип өтөт? / Какой горный хребет перерезает река Сары-Жаз?

- а) Жетим Тоону/ Джетим-Тоо
- б) Талас Ала-Тоо/ Таласский Ала-Тоо
- в) Какшаал Тоону / Какшаал-Тоо
- г) Нарын Тоону/ Нарын-Тоо

87. Чүй өрөөнүнөн Ысык-Көлгө кайсы капчыгай аркылуу өтүүгө болот? / Через какое ущелье можно попасть из Чуйской долины на Иссык-Куль?

- а) Чоң-Кемин / Чон-Кеминское
- б) Боом / Боомское
- в) Ысык-Ата / Иссык-Атинское
- г) Кегети / Кегетинское

88. Кара-Шоро минералдык булагы кайсы тоо кыркасында орун алган? / На каком хребте находится минеральный источник Кара-Шоро?

- а) Фергана тоо кыркасында / Ферганский
- б) Талас Ала-Тоосунда / Таласский хребет
- в) Суусамыр кырка тоосунда /Суусамырский хребет
- г) Кыргыз Ала-Тоосунда / Киргизский хребет

89. Кыргызстан түндүгүнөн кайсы мамлекет менен чектешет? / С каким государством граничит Кыргызстан на севере?

- а) Кытай / Китай
- б) Казакстан / Казахстан
- в) Тажикстан / Таджикистан
- г) Өзбекстан / Узбекистан

90. Ала-Арча улуттук паркы кайсы областта жайгашкан? / В какой области расположен национальный парк Ала-Арча?

- а) Нарын / Нарынская
- б) Талас / Таласская
- в) Чүй / Чуйская
- г) Ош / Ошская

91. Сарычат-Ээрташ коругу кайсы областта жайгашкан? / В какой области расположен заповедник Сарычат-Ээрташ?

- а) Нарын / Нарынская
- б) Ысык-Көл / Иссык-Кульская
- в) Баткен / Баткенская
- г) Жалал-Абад / Джалал-Абадская

92. Үзөңгү-Кууш кайсы областта жайгашкан? / В какой области расположен Узонгу-Кууш?

- а) Ысык-Көл / Иссык-Кульская
- б) Нарын / Нарынская
- в) Баткен / Баткенская
- г) Жалал-Абад / Джала-Абадская

93. Чу дарыясы кайсы область аркылуу Казакстандын территориясына

өтүп кетет? / Через какую область протекает река Чу на территорию Казахстана?

- а) Ош / Ошская
- б) Талас / Талаская
- в) Нарын / Нарынская
- г) Чүй / Чуйская

94. Кулун көлү кайсы областта жайгашкан? / В какой области расположено озеро Кулун?

- а) Ош / Ошская
- б) Талас / Талаская
- в) Нарын / Нарынская
- г) Чүй / Чуйская

95. Арткы Алай тоолору кайсы мамлекет менен чектешет? / С каким государством граничит Заалайский хребет?

- а) Өзбекстан / Узбекистан
- б) Тажикстан / Таджикистан
- в) Кытай / Китай
- г) Казакстан / Казахстан

96. Кайсы корукта ит багууга мүмкүн эмес? / В каком заповеднике нельзя разводить собак?

- а) Сары-Челек / Сары-Челекский
- б) Беш-Таш / Беш-Ташский
- в) Беш-Арал / Беш-Аральский
- г) Сарычат-Ээрташ / Сарычат-Ээрташский

97. Кыргыз-Ата жаратылыш паркы кайсы райондо жайгашкан? / В каком районе расположен природный парк Кыргыз-Ата?

- а) Араван / Араванском
- б) Ноокат / Ноокатском
- в) Кара-Суу / Кара-Сууыйский
- г) Чоң-Алай / Чон-Алайский

98. Ат-Ойнок кырка тоолорунда кайсы биосфералык корук жайгашкан? / Какой биосферный заповедник расположен на хребте Ат-Ойнок?

- а) Каратал-Жапырык / Каратал-Жапырык
- б) Сары-Челек / Сары-Челек
- в) Нарын / Нарын
- г) Беш-Арал / Беш-Арал

99. Папан суу сактагычы кайсы дарыянын алабында курулган? / В долине какой реки построено Папанское водохранилище?

- а) Сары-Жаз / Сары-Джаз
- б) Ак-Буура / Ак-Буура
- в) Нарын / Нарын
- г) Чүй / Чу

100. Төрт-Көл суу сактагычы кайсы областта жайгашкан? / В какой области расположено Торт-Кульское водохранилище?

- а) Ош / Ош
- б) Баткен / Баткен
- в) Нарын / Нарын
- г) Талас / Талас

101. Кыргызстанда эң биринчи курулган суу сактагыч кайсы? / Какое самое первое водохранилище в Кыргызстане?

- а) Киров / Кировское

- б) Орто-Токой / Орто-Токойское
- в) Токтогул / Токтогульское
- г) Папан / Папанское

102. Жетим тоо кыркасы кайсы областта жайгашкан? / В какой области расположен хребет Жетим-Тоо?

- а) Нарын / Нарынская
- б) Ош / Ошская
- в) Ысык-Көл / Иссык-Кульская
- г) Чүй / Чуйская

103. Кемпир-Абад суу сактагычы азыр кандайча аталат? / Как сейчас называется водохранилище Кемпир-Абад?

- а) Керкидон / Керкидонское
- б) Анжиян / Андижанское
- в) Найман / Найманское
- г) Киров / Кировское

104. КРда жеңил өнөр жайынын кайсы тармагы жакшы өнүккөн? / Какая отрасль легкой промышленности хорошо развита в КР?

- а) терини кайра иштетүү / переработка кожи
- б) текстиль / текстиль
- в) бут кийим чыгаруу / производство обуви
- г) кийим тигүү / швейное производство

105. Жеңил өнөр жайына тиешелүү техниканын көпчүлүгү кайсы өлкөдөн алынып келинет? / С какой страны ввозится большинство техники для легкой промышленности?

- а) Кытай / Китай
- б) АКШ / США
- в) Казакстан / Казахстан
- г) Япония / Япония

106. Урбанизация деген эмне? / Что такое урбанизация?

- а) Калктын санынын кескин түрдө көбөйүп кетиши / Резкое увеличение населения
- б) Шаар калкынын кескин түрдө көбөйүп кетиши / Резкое увеличение городского населения
- в) Айыл калкынын кескин түрдө көбөйүп кетиши / Резкое увеличение сельского населения
- г) Калктын санынын кескин түрдө азайып кетиши / Резкое уменьшение населения

107. Кыргызстандын кайсы шаарында эң ири ТЭЦ (ЖЭБ) орун алган? / В каком городе Кыргызстана расположена самая большая ТЭЦ?

- а) Балыкчы
- б) Каракол
- в) Бишкек
- г) Талас

108. Демографиялык кризис деген эмне? / Что такое демографический кризис?

- а) Калктын санынын кескин түрдө азайып кетиши / Резкое уменьшение количества населения
- б) Калктын санынын кескин түрдө көбөйүп кетиши / Резкое увеличение количества населения
- в) Айыл калкынын кескин түрдө көбөйүп кетиши / Резкое увеличение количество сельского населения
- г) Шаар калкынын кескин түрдө көбөйүп кетиши / Резкое увеличение количество городского населения

109. Кыргызстанда күмүш кенине бай жер кайсы? / В каком месте Кыргызстана много месторождений серебра?

- а) Кум-Төр / Кумтор
- б) Жерүй / Жеруй

- в) Макмал / Макмал
- г) Күмүштаг / Кумуштаг

110. Кыргызстандын кайсы областында эң көп ГЭС жайгашкан? / В какой области Кыргызстана расположено больше всего ГЭС?

- а) Талас / Таласская
- б) Жалал-Абад / Жалал-Абадская
- в) Ош / Ошская
- г) Чүй / Чуйская

111. Кыргызстан эмне себептен сейсмикалык зона деп аталат? / Почему Кыргызстан считается сейсмической зоной?

- а) платформа бар / есть платформа
- б) вулкандар көп / много вулканов
- в) гейзерлер көп / много гейзеров
- г) жаш тоолор көп / много молодых гор

112. Кыргызстандын кайсы жеринде кант кызылчасы өстүрүлөт? / В какой области Кыргызстана выращивается сахарная свекла?

- а) Ош областы / Ошская область
- б) Талас өрөөнү / Таласская долина
- в) Чүй өрөөнү / Чуйская долина
- г) Ысык-Көл областы / Иссык-Кульская область

113. Эмгекке жарамдуу эмес калктын катмарына кимдер кирет? / Кто входит в категорию нетрудоспособного населения?

- а) мектеп окуучулары / школьники
- б) 16 жаштан 65 жашка чейинки адамдар / население от 16 до 65 лет
- в) пенсионерлер жана жаш балдар / пенсионеры и дети
- г) пенсионерлер / пенсионеры

114. Кыргызстанда жылына 1500гө чейин болуп туруучу жаратылыш кубулушу кайсы? / Какое природное явление происходит в Кыргызстане до 1500 раз в год?

- а) жаан-чачын / дожди
- б) жер титирөө / землетрясение
- в) жер көчкү / оползни
- г) сел / сели

115. Рекреациялык ресурс дегенди кандай түшүнөсүң? / Как вы понимаете рекреационный ресурс?

- а) кен байлыктар / полезные ископаемые
- б) дарыканалар / больницы
- в) өнөр жай / промышленность
- г) эс алуучу зоналар / зоны отдыха

116. Кыргызстанда төмөнкүлөрдүн кайсынысы кездешпейт? / Из нижеперечисленного что не встречается в Кыргызстане?

- а) деңиз / море
- б) тоо / горы
- в) көл / озеро
- г) таза суу / чистая вода

117. Тогуз-Торо району кайсы областка таандык? / В какой области расположен Тогуз-Тороусский район?

- а) Талас / Таласской
- б) Нарын / Нарынской
- в) Жалал-Абад / Джалал-Абадской
- г) Ош / Ошской

118. Манас району кайсы областка таандык? / К какой области

относится Манасский район?/

- а) Нарын / Нарынской
- б) Талас / Таласской
- в) Жалал-Абад / Джалал-Абадской
- г) Ош / Ошской

119. Республикада отун-энергетика комплексинин кайсы түрү экономикалык мааниге ээ? / Какой вид имеет большое экономическое значение в топливно-энергетическом комплексе Республики?

- а) чым-көң / торф
- б) мунай / нефть
- в) газ / газ
- г) көмүр / уголь

120. Майлы-Сай шаарында казылып алынган кайсы кен байлыктардын калдыктары көмүлгөн? / Отходы какого полезного ископаемого захоронены в городе Майлуу-Суу?

- а) жез рудасынын / медные руды
- б) химиялык өндүрүштөн / химического производства
- в) уран өндүрүүнүн / производства урана
- г) уу-химикаттардын / ядохимикатов

121. Кыргызстандын өсүмдүктөрүнүн таралышында кандай закон ченемдүүлүк даана байкалат? / Какой закон соразмерности распространения растений Кыргызстана явно наблюдается?

- а) Азоналдуулук / Азональность
- б) Кеңдик зоналдуулук / Широтная зональность
- в) Алган орду / Расположение
- г) Бийиктик алкактуулук / Высотная поясность

122. Каратал менен Жапырык сууларынын алаптарында жайгашкан корук? Заповедник, расположенный на бассейнах рек Каратал и Жапырык? / The reserve located on the basins of the Karatal and Zharyuk rivers?

- а) Сан-Таш / Сан-Таш
- б) Беш-Таш / Беш-Таш
- в) Каратал-Жапырык коругу / Каратал-Жапырыкский заповедник
- г) Кемин улуттук паркы / Кеминский Национальный парк

123. Төмөнкү улуттук парктардын кайсынысы Талас облусунда жайгашкан? / Какой их нижеперечисленных национальных парков расположен в Таласской области?

- а) Падыша-Ата / Падыша-Атинский
- б) Беш-Таш / Беш-Ташский
- в) Кара-Шоро / Кара-Шоро
- г) Кыргыз-Ата / Кыргыз-Атинский

124. Шах-Фазил күмбөзү кайсы райондо жайгашкан? / В каком районе расположен мавзолей Шах-Фазиль?

- а) Ноокен / Ноокенском
- б) Аксы / Аксыйском
- в) Ала-Бука / Ала-Букинском
- г) Сузак / Сузакском

125. Кыргызстандагы эң бийик шаркыратманы атагыла? / Назовите самый высокий водопад Кыргызстана?

- а) Ысык-Ата / Иссык-Атинский
- б) Барскоон / Барскоонский
- в) Абшыр-Сай / Абшир-Сайский

- г) Арстанбап / Арстанбапский
- 126. Соң-Көл көлүнүн түштүгүндө кайсы корук жайгашкан? / Какой заповедник расположен на юге озера Сон-Куль?**
- а) Нарын / Нарынский
б) Каратал-Жапырык / Каратал-Жапырыкский
в) Сарычат-Ээрташ / Сарычат-Ээрташский
г) Ысык-Көл / Иссык-Кульский
- 127. Кыргызстандын кайсы коругунда Мензбир суурлары коргоого алынган? / В каком заповеднике Кыргызстана взят под охрану сурок Мензбира?**
- а) Падыша-Ата / Падыша-Атинский
б) Ысык-Көл / Иссык-Кульский
в) Беш-Арал / Беш-Аралский
г) Сарычат-Ээрташ / Сарычат-Ээрташский
- 128. «Мугалим» чокусу кайсы корголуучу жайга тиешелүү? К какому охраняемому месту принадлежит пик “Мугалим”?**
- а) Нарын коругу / Нарынский заповедник
б) Ала-Арча улуттук паркы / Национальный парк Ала-Арча
в) Сары-Челек биосфералык коругу / Сары-Челекский биосферный заповедник
г) Беш-Арал коругу / Беш-Аральский заповедник
- 129. Ички Теңир-Тоодогу эң жапыз өрөөн? / Самая низкорасположенная долина во Внутреннем Тянь-Шане?**
- а) Арпа / Арпа
б) Сары-Жаз / Сары-Жаз
в) Кетмен-Төбө / Кетмен-Тюбе
г) Ак-Сай / Ак-Сай
- 130. Түркстан кырка тоосунун эң бийик чокусу кайсы? / Самая высокая точка Туркестанского горного хребта?**
- а) Аскалуу / Аскалуу
б) Жашыл Көл / Жашыл Куль
в) Пирамида / Пирамидальный
г) Пирях / Пирях
- 131. Борбордук Теңир-Тоодо эң узун мөңгү? / Самый длинный ледник в Центральном Тянь-Шане?**
- а) Ашуу-Төр / Ашуу-Тор
б) Кайыңды / Кайыңды
в) Лысый / Лысый
г) Эңилчек / Эңилчек
- 132. Төмөнкү аталган өрөөндөрдүн кайсынысы Ички Теңир-Тоого тиешелүү? / Какие из нижеперечисленных долин относятся к Внутреннему Тянь-Шаню?**
- а) Талас өрөөнү / Таласская долина
б) Чүй өрөөнү / Чуйская долина
в) Жумгал өрөөнү / Жумгальская долина
г) Алай өрөөнү / Алайская долина
- 133. Кыргызстанда бийик тоолуу альпы шалбаалары кайсы мезгилде пайдаланылат? / В каком сезоне используются высокогорные альпийские луга в Кыргызстане?**
- а) күздө / осенью
б) кышта / зимой
в) жайда / летом
г) жазда / весной
- 134. Күнгөй, Тескей Ала-Тоону жана Кыргыз Алатоосун аралыгында**

жайгашкан капчыгай? / Ущелье расположенное между Кунгей, Тескей Ала-Тоо и Киргизским Ала-Тоо?

- А. Кегети / Кегетинское
- Б. Каракол / Каракольское
- В. Боом / Боомское
- Г. Түп / Тюпское

135. Чүй өрөөнүнүн деңиз деңгээлинен бийиктиги? / Высота Чуйской долины над уровнем моря?

- А. 500м.
- Б. 801м.
- В. 609 м.
- Г. 700м.

136. Суусунун молдугу боюнча биринчи орунда турган дарыя? / Река стоящая на первом месте по объему воды?

- А) Нарын / Нарын
- б) Ак-Буура / Ак-Буура
- в) Сары-Жаз / Сары-Джаз
- г) Кызыл-Суу / Кызыл-Суу

137. Фергана тоо тизмегинин түштүк-чыгышындагы эң бийик чокусу? / Самая высокая вершина юго-востока Ферганского хребта?

- А. Ленин чокусу 7134м. / пик Ленина 7134 м.
- Б. Уч-Сейит чокусу 4940 м. / пик Уч-Сейит 4940 м.
- В. Пирамидальный чокусу. / пик Пирамидальный
- Г. Төө-Ашуу. / перевал Тео-Ашуу

138. Тарим бассейнинде кирген дарыялар? / Реки входящие в бассейн реки Тарим?

- А. Ак-Буура, Чуу, Кызыл-Суу / Ак-Буура, Чуу, Кызыл-Суу
- Б. Кызыл-Суу, Түп, Жыргалаң, Каракол / Кызыл-Суу, Тюп, Джергалан, Каракол
- В. Үзөңгү-Кууш, Мүдүрүм, Чыгыш Кызыл-Суу. / Узенги-Кууш, Мюдюрюм, Восточный Каракол
- Г. Сыр-Дарыя, Чу, Кегети / Сыр-Дарья, Чу, Кегети

139. Мунай жана газ кендери жайгашкан аймактарды атагыла? / Где расположены месторождения нефти и газа?

- а) Лейлек, Кочкор-Ата, Майлы-Суу / Лейлек, Кочкор-Ата, Майлы-Суу
- б) Сүлүктү, Жыргалаң, Кочкор / Сулюкта, Жыргалаң, Кочкор
- в) Чүй, Кемин, Ыссык-Көл / Чуй, Кемин, Иссык-Куль
- г) Жыргалаң, Талас, Чоң-Алай / Жыргалаң, Талас, Чон-Алай

140. Бишкектеги жана Оштогу ЖЭЦ кайсы отундун түрүн көп талап кылат? / Какой вид топлива больше требует Бишкекские и Ошские ТЭЦы?

- а) мунай / нефть
- б) көмүр / уголь
- в) газ / газ
- г) уран / уран

141. Ош-Хорог унаа жолу боюнча саякатка жөнөсөңүз, Кыргызстандын территориясындагы кайсы тоо ашуусунан өтөсүн? / Какой перевал на территории Кыргызстана пересечете при путешествии по автодороге Ош-Хорог?

- а) Төө-Ашуу / Тёо-Ашуу
- б) Чыйырчык / Чийирчик
- в) Кара-Буура / Кара-Буура
- г) Ала-Бел / Ала-Бель

- 142. Кыргызстандын рельефи менен экономикасынын өз ара байланышын көрсөткөн фактыны тандагыла. / Выберите факт показывающий взаимосвязь рельефа и экономики Кыргызстана.**
- а) Алай өрөөнү өзүнүн жайлоолору менен атактуу / Алайская долина славится своими пастбищами
  - б) Ленин атындагы чоку-бийиктиги боюнча Кыргызстандагы экинчи чоку / Пик Ленина – вторая по высоте вершина Кыргызстана
  - в) Бийик тоолордо күркүрөгөн дарыялар башат алат / Грохочущие реки берут начало в высоких горах
  - г) Кумтөр-алтын запастары боюнча дүйнөдөгү жетинчи кен, дүйнөдөгү эң бийик тоолуу кен чыгуучу жай болуп саналат. / Кумтор по запасам золота на 7 месте в мире, самый высокий рудник в мире
- 143. Кайсы областта кыргыздардын саны эң жогорку пайызды түзөт? / В какой области кыргызы составляют самый большой процент?**
- а) Талас / Таласская
  - б) Ысык-Көл / Иссык-Кульская
  - в) Нарын / Нарынская
  - г) Ош/ Ошская
- 144. Ачык-Таш кенинде кен байлыктын кайсы түрү өндүрүлөт? / Какое полезное ископаемое добывается на месторождении Ачык-Таш?**
- а) күкүрт колчеданы / серный колчедан
  - б) акиташ / известь
  - в) мрамор / мрамор
  - г) туз/ соль
- 145. Кыргызстанда казылып алынган эң баалуу курулуш материалды атагыла? / Назовите самый ценный строительный материал, добываемый в Кыргызстане?**
- а) сланец / сланец
  - б) мрамор / мрамор
  - в) акиташ / известь
  - г) жыгач / древесина
- 146. Кыргызстанда канча элдердин жана улуттардын өкүлдөрү жашашат? / Сколько народов и представителей наций проживает в Кыргызстане?**
- а) 115
  - б) 100
  - в) 110
  - г) 80
- 147. Казылган көмүрдүн көпчүлүгү кандай максатта колдонулат? / В каких целях используется в большинстве случаев добываемый уголь?**
- а) энергетик үчүн / для энергии
  - б) турмуш-тиричилик үчүн отун катары / для бытовых
  - в) өнөр-жай котелдери үчүн / для промышленных котлов
  - г) кирпич-цемент чыгарууда / для производства кирпичей и цемента
- 148. Кыргызстандын эң ири ГЭСи кайсы? / Самая крупная ГЭС в Кыргызстане?**
- а) Үч-Коргон / Уч-Курган
  - б) Күрп-Сай / Курп-Сай
  - в) Таш-Көмүр / Таш-Кумыр
  - г) Токтогул / Токтогул
- 149. «Кумтөр» алтын кенинин запасы боюнча дүйнөдө канчанчы орунда турат? / На каком месте в мире находится рудник Кумтор по запасам**

золота?

- а) 7
- б) 4
- в) 3
- г) 1

150. Кыргызстандын келечектеги приоритеттүү тармактары кайсылар? / Какие самые приоритетные отрасли в будущем в Кыргызстане?

- а) электроэнергетика, автомобиль куруу / электроэнергетика, автомобилестроение
- б) прибор жасоо, токой өнөр-жайы, энергетика / приборостроение, лесная промышленность, энергетика
- в) айыл-чарбасы, түстүү металлургия, туризм / сельское хозяйство, цветная металлургия, туризм
- г) оор өнөр жайы, тамак аш өнөр жайы, химия өнөр жайы / тяжелая промышленность, пищевая промышленность, химическая промышленность

151. Кыргызстандын экспортунда кайсы продукция басымдуулук кылат? / Какая продукция в экспорте доминирует в Кыргызстане?

- а) айыл-чарба / сельское хозяйство
- б) машина куруу / машиностроение
- в) металлургия / металлургия
- г) тейлөө тармагы / сфера обслуживания

152. Кыргызстан түндүгүнөн жана түндүк чыгышынан кайсы мамлекет менен чектешет? / С каким государством граничит Кыргызстан на севере и северо-востоке?

- а) Кытай / Китай
- б) Казакстан / Казахстан
- в) Тажикстан / Таджикистан
- г) Өзбекстан / Узбекистан

153. Кыргызстан эмне үчүн Орто Азиянын «кочегаркасы» деп аталат? / Почему Кыргызстан называется «кочегаркой» Средней Азии?

- а) жылууулук электр станциялары көп / много тепло электростанций
- б) көмүр иштеткен заводу көп / большинство заводов используют уголь
- в) квалификациялуу кадрлар көп / много квалифицированных кадров
- г) көмүрдүн запасы көп / много запасов угля

154. Кыргызстанда темирдин эң чоң запасы кайсы жерде орун алган? / Где в Кыргызстане наибольший запас железа?

- а) Жетим / Жетим
- б) Алмалык / Алмалык
- в) Өзгөн / Узген
- г) Кабак / Кабак

155. Кыргызстандагы аймагы боюнча эң чоң область? / Самая большая область по территории в Кыргызстане?

- а) Ысык-Көл / Иссык-Куль
- б) Нарын / Нарын
- в) Жалал-Абад / Джалал-Абад
- г) Ош / Ош

156. Кумтөр алтын кени кайсы областта жайгашкан? / В какой области расположен золотой рудник Кумтор?

- а) Чүй / Чуй
- б) Нарын / Нарын
- в) Ысык-Көл / Иссык-Куль
- г) Талас / Талас

- 157. Калктын миграциясынын канча түрү бар? / На сколько видов делится миграция населения?**
- а) 2
  - б) 20
  - в) 10
  - г) 5
- 158. Жалал-Абад областында канча район жана шаар бар? / Сколько районов и городов в Жалал-Абадской области?**
- а) 7 район, 4 шаар / 7 районов 4 городов
  - б) 8 район, 7 шаар / 8 районов 7 городов
  - в) 8 район, 8 шаар / 8 районов, 8 городов
  - г) 9 район, 5 шаар / 9 районов 5 городов
- 159. Бишкек шаарында канча район бар? / Сколько районов в городе Бишкек?**
- а) 3
  - б) 5
  - в) 4
  - г) 6
- 160. Электро лампа заводу Кыргызстандын кайсы шаарында жайгашкан? / В каком городе Кыргызстана расположен электроламповый завод?**
- а) Ош / Ош
  - б) Майлы-Сай / Майлы-Сай
  - в) Токмок / Токмок
  - г) Кара-Балта / Кара-Балта
- 161. Жерүй алтын кени кайсы областта жайгашкан? / В какой области расположен золотой рудник Жеруй?**
- а) Ош / Ош
  - б) Жалал-Абад / Жалал-Абад
  - в) Нарын / Нарын
  - г) Талас / Талас
- 162. Агро өнөр-жай комплексинин өзөгү кайсы? / Что является основой агропромышленного комплекса?**
- а) айыл чарба / сельское хозяйство
  - б) билим берүү / образование
  - в) өнөр жай / промышленность
  - г) кен казып алуу / добыча полезных ископаемых
- 163. Кыргыз Республикасы канча мамлекет менен дипломатиялык мамилелерди түзгөн? / Со сколькими государствами Кыргызская Республика установила дипломатические отношения?**
- а) 150
  - б) 32
  - в) 71
  - г) 82
- 164. Кыргызстан өнүгүү деңгээли боюнча кандай өлкөлөрдүн катарына кирет? / В какие ряды стран входит Кыргызстан по уровню развития?**
- а) өнүккөн өлкөлөрдүн / в развитые страны
  - б) өнүгүп келе жаткан өлкөлөрдүн / в развивающиеся страны
  - в) орто өнүккөн өлкөлөрдүн / в средне развитые страны
  - г) начар өнүккөн өлкөлөрдүн / слабо развитые страны
- 165. Кыргыз Республикасы канча область жана канча районго бөлүнөт? / На сколько областей и районов делится Кыргызская**

Республика?

- а) 7 область 41 район / 7 областей 41 районов
- б) 7 область 40 район / 7 областей 40 районов
- в) 7 область 38 район / 7 областей 38 районов
- г) 7 область 37 район / 7 областей 37 районов

166. Кыргыз Республикасынын калкынын саны / Население Кыргызской Республики составляет

- а) 5,8 млн / 5,8 млн
- б) 5 млн / 5 млн
- в) 6,3 млн / 6,3 млн
- г) 7 млн / 7 млн

167. Кыргыз Республикасынын экономикалык-социалдык географиясынын негиздөөчүлөрүнүн бири? / Один из основателей экономико-социальной географии Кыргызской Республики?

- а) К.О. Оторбаев / К.О. Оторбаев
- б) А.И. Исаев / А.И. Исаев
- в) М.М. Адышев / М.М. Адышев
- г) Н.Б. Бакиров / Н.Б.Бакиров

168. Кыргызстанда өндүрүлгөн продукциянын басымдуу бөлүгү кайсы тармакка тиешелүү? / К какой отрасли относится большая часть произведенной в Кыргызстане продукция?

- а) энергетика / энергетика
- б) машина куруу / машиностроение
- в) дыйканчылык / земледелие
- г) кен казуу / добыча полезных ископаемых

169. Кыргызстандын калкынын табигый өсүшү кайсы жерлерде жогору? / В каких местах большой естественный прирост населения Кыргызстана?

- а) айыл-кыштактарда / в селах
- б) шаарда / в городе
- в) айыл жана шаарларда / в селах и городах
- г) шаарчаларда / в поселках городского типа

170. Айыл-чарбасын өнүктүрүүнүн негизги канча түрү бар? / Сколько основных видов развития сельского хозяйства есть?

- а) 5
- б) 4
- в) 3
- г) 2

171. Кыргызстандагы сууктун уюлу деп аталган өрөөн кайсы? / Какая долина называется “полюсом холода” в Кыргызстане?

- а) Арпа өрөөнү / долина Арпа
- б) Суусамыр өрөөнү / долина Суусамыр
- в) Аксай өрөөнү / долина Аксай
- г) Кетмен-Төбө өрөөнү / долина Кетмен-Тюбе

172. Кыргыз Республикасында өлүмдүн эң негизги себеби эмнеде? / Главная причина смертности в Кыргызской Республике?

- а) туберкулез / туберкулез
- б) эпидемия / эпидемия
- в) мите-курт / паразиты
- г) кан айлануу системасынын бузулушу / нарушение системы кровообращения

173. Калктын табигый өсүүсүнүн эң төмөнкү көрсөткүчү кайсы областта байкалган? / В какой области самый низкий показатель

естественного прироста населения?

- а) Талас / Таласской
- б) Ош / Ошской
- в) Чүй / Чуйской
- г) Нарын / Нарынской

174. Республикада отун-энергетика комплексинин кайсы түрү экономикалык мааниге ээ? / Какой вид топливно-энергетического комплекса республики имеет большое экономическое значение?

- а) нефть / нефть
- б) көмүр / уголь
- в) газ / газ
- г) чым көң / торф

175. Кыргызстандагы жаан-чачын эң аз жааган жер кайсы? / Где выпадает самое меньшее количество осадков в Кыргызстане?

- а) Кара-Балта / Кара-Балта
- б) Көк-Жаңгак / Кок-Жангак
- в) Балыкчы / Балыкчи
- г) Актерек-Гавай / Актерек-Гавай

176. Кыргызстандагы эң узун ички автомобиль жолу кайсы? / Самая длинная автомобильная дорога в Кыргызстане?

- а) Ош-Бишкек / Ош-Бишкек
- б) Ош-Хорог / Ош-Хорог
- в) Ош-Баткен / Ош-Баткен
- г) Бишкек-Алма-Ата / Бишкек-Алма-Ата

177. Кант цемент-шифер заводу кайсы областта жайгашкан? В какой области расположен Кантский цементно-шиферный завод?

- а) Ош / Ошской
- б) Жалал-Абад / Жалал-Абадской
- в) Баткен / Баткенской
- г) Чүй / Чуйской

178. Деңиз климаттуу курорттор кайсы жерде жайгашкан? / Где находятся курорты с морским климатом?

- а) Талас / Талас
- б) Нарын / Нарын
- в) Ысык-Көл / Иссык-Куль
- г) Баткен / Баткен

179. Республикадагы транспорттун эң негизги тармагы кайсы? / Какая основная отрасль транспорта в Республике?

- а) аба / воздушный
- б) автомобиль / автомобильный
- в) темир жол / железнодорожный
- г) куур түтүгү / трубопроводный

180. Алмалык, Сүлүктү, Көк-Жаңгак көмүр бассейндеринде көмүр кантип казылып алынат? / Каким путем добывается уголь в Алмалыкском, Сулюктинском, Кок-Жангакском угольном бассейне?

- а) кол күчү менен / ручной
- б) жабык жол менен / закрытым
- в) ачык жол менен / открытым
- г) гидрологиялык жол менен / гидрологическим

181. Бишкектеги жана Оштогу ЖЭБ кайсы отундун түрүн көп талап кылат? Какой вид топлива требуется в большом количестве для ТЭЦ в Бишкеке и Оше?

- а) газ / газ
- б) мунай / нефть
- в) көмүр / уголь
- г) уран / уран

182. Кыргызстандагы кайсы кен-байлык «дүйнөлүк эталон» деп аталган? / Какое полезное ископаемое называлось «мировым эталоном» в Кыргызстане?

- а) сымап / ртуть
- б) сурьма / сурьма
- в) көмүр / уголь
- г) алтын / золото

183. Ала-Арча улуттук паркы кайсы тоо кыркасында жайгашкан? / На каком хребте находится национальный парк Ала-Арча?

- а) Нарын тоодо / в Нарын тоо
- б) Күңгөй Ала-Тоодо / в Кунгой Ала-Тоо
- в) Борколдой тоодо / в Борколдой тоо
- г) Кыргыз Ала-Тоосунда / в Кыргызском Ала-Тоо

184. Азыркы кайсы дарыя Сейхун, Кан деп аталып калган? Как сейчас называется река ранее называемая Сейхун, Кан?

- а) Сыр-Дарыя / Сыр-Дарья
- б) Амур дарыясы / река Амур
- в) Нарын дарыясы / река Нарын
- г) Тоошкон (Кончедарыя) / Тоошкон (Кончендарья)

185. Манас эпосундагы жер-суу аттарынын аталышынын канча пайызы азыркы күнгө чейин сакталган? / Согласно эпосу Манас сколько процентов названий географических объектов сохранились и по сей день:

- а) 50%
- б) 10-15%
- в) 90-95%
- г) 30-40%

186. Скифтер кайсы жерде жашаган? / Где жили скифы?

- а) Уралда / на Урале
- б) Борбордук Азияда / в Центральной Азии
- в) Кара деңиз бойлорунда / На побережье Черного моря
- г) Орто Азияда / в Средней Азии

187. “Тур сактары” кайсы жерде жашаган? / Где жили “саки-туры”

- а) Жети-Сууда / в Семиречье
- б) Алтайда / на Алтае
- в) Уралда / на Урале
- г) Памирде / на Памире

188. Арий сактары жашаган аймак кандайча аталат? Как называется место где проживали саки арии?

- а) Алтай / Алтай
- б) Арийлер мейкиндиги (Орто Азиянын түздүктөрү) / Пространство ариев (равнины)

Средней Азии)

в) Кара-Кум /Кара-Кумы

г) Памир / Памир

189. Угузхан түптөгөн алгачкы Кыргыз империясынын (5600-4600-жж. б.з.ч.) чыгыш чек арасы кайсы тоо аркылуу өткөн? / Вдоль каких гор пролегала восточная граница Кыргызской империи (5600 - 4600 гг. д.н.э., основанная Угузханом?

а) Чоң жана Кичи Күнгөй (Чоң Хинган жана Кичи Хинган) тоолору аркылуу / Большой и Малый Хинган

б) Алтай тоолору аркылуу / Алтайские горы

в) Кордильер тоолору аркылуу / Кордильеры

г) Индостан жарым аралы аркылуу / полуостров Индостан

190. Кытай империясы менен кыргыз империясынын ортосундагы “Улуу кытай сепили” кайсы императордун тушунда курула баштаган? / Во время правления какого императора началось строительство «Великой китайской стены» между китайский и кыргызской империями?

а) Манастын / Манаса

б) Өгүз кагандын доорунда Чю Синин доорунда / в эпоху Огуз кагана во время Чю Синина

в) Маоцзедундун доорунда / во время Маоцзедуна

г) Угузхандын доорунда Ши Хуандын тушунда / в эпоху Угузхана во время Ши Хуана

191. Угузхан доорундагы империя кайсы аймактарды камтыган? / Какие территории включала империя Угузхана?

а) Американын / Америка

б) Азыркы Индияны / Современная Индия

в) Африканын / Африка

г) Чоң жана Кичи Күнгөй (Чоң Хинган жана Кичи Хинган) тоолору (чыгышта) Франк жери (Франция батышта), Ай-Тоо (Кунь-Лунь түштүктө), Муздак деңиз (түндүктө) / Большой и Малый Хинган (на востоке), Франция на западе, Ай-Тоо (Кунь-Лунь на юге), Холодное море (на севере)

192. Кыргызстандын кайсы областында анклавдар жайгашкан? В какой области Кыргызстана расположены анклавы?

а) Нарында / в Нарыне

б) Жалал-Абадда / в Джалал-Абаде

в) Баткенде / в Баткене

г) Ыссык-Көлдө / на Иссык-Куле

193. Үзөңгү-Кууш кайсы өлкөгө өткөрүлүп берилген? / Какой стране был передан Узонгу-Кууш?

а) Казакстанга / к Казахстану

б) Кытайга / к Китаю

в) Өзбекстанга / к Узбекистану

г) Тажикстанга / к Таджикистану

194. Каркыра өрөөнүнүн бөлүгү кайсы өлкөгө өткөрүлүп берилген? / Какой стране была передана часть долины Каркыра?

а) Казакстанга / к Казахстану

б) Кытайга / к Китаю

в) Өзбекстанга / к Узбекистану

г) Тажикстанга / к Таджикистану

195. Кыргызстандагы кайсы жер эксклав болуп саналат? Какое место считается эксклавом в Кыргызстане?

- а) Сох
- б) Ворух
- в) Барак
- г) Керкидон

196. Талас шаары алгач кандайча аталган? / Какое первоначальное название было у города Талас?

- а) Тянь-Шань / Тянь-Шань
- б) Сары Өзөн / Сары Озон
- в) Камышановка / Камышановка
- г) Дмитриевка / Дмитриевка

197. Нарын областы алгач кандайча аталган? / Какое первоначальное название было у Нарынской области

- а) Тянь-Шань / Тянь-Шань
- б) Дмитриевка / Дмитриевка
- в) Камышановка / Камышановка
- г) Сары Өзөн / Сары Озон

198. Ногой жана Шыгай элдери жашаган аймак азыркы мезгилде кандайча аталат? / Как сейчас называется территория, где проживают народы Ногоя и Шыгая?

- а) Теңир-Тоо / Тенир-Тоо
- б) Курама-Тоо / Курама-Тоо
- в) Кичи Ала-Тоо / Малый Ала-Тоо
- г) Мөңгү-Тоо / Монгу-Тоо

199. Алтымыш уруудан турган кыргыз федерациясын байыркы доордо кытайлар кандайча атаган? / Как называли китайцы кыргызскую федерация, состоящую из шестидесяти племен?

- а) Уйгурлар / уйгуры
- б) Жедигерлер / жедигеры
- в) Тейиттер / тейиты
- г) Бурутгар / буруты

200. “Жер Урунту Желпиниш” деп кайсы жер аталган? / Место, которое называется «Земное столкновение»?

- а) Тибет / Тибет
- б) Азия / Азия
- в) Индостан/ Индия
- г) Европа / Европа

201. Байыркы кыргыздарын географиялык түшүнүктөрү боюнча Манас эпосунун кайсы темасында так чагылдырылат? / В каких темах эпоса Манас точно отражены географические понятия древних кыргызов?

- а) Алтайга көчкөндө / перекочевка в Алтай
- б) Көкөтойдун ашында /поминки Кокетея
- в) Чоң Казатта / Великий поход
- г) Алтайдан Ала-Тоого көчкөндө / кочевка из Алтая в Ала-Тоо

202. Кыргыздар кайсы дарыяны чыгышка карап аккандыктан “терс аккан суу” деп аташкан? / Кыргызский народ какую из рек называли «водой, текущей в противоположном направлении» из-за того, что она текла на восток.

- а) Эдил дарыясын / река Эдил
- б) Обь дарыясын / река Обь
- в) Амур дарыясын / река Амур
- г) Лена дарыясын / река Лена

- 203. Мусулман өлкөлөрүндө билимдүү, мартабасы бийик адам болгон Айкожо Көкөтайдын ашына кайсы жактан келген? / В мусульманских странах образованный, авторитетный Айкожо из какой страны прибыл на поминки Кокетая?**
- а) Кытайдан / из Китая
  - б) Индиядан / из Индии
  - в) Орусиядан / из России
  - г) Аравиядан / из Аравии
- 204. Кыргыздар кайсы дарыяны Жантак дарыя деп аташкан? / Как называется река которую кыргызы называли Жантак?**
- а) Сыр-Дарыяны / Сыр-Дарью
  - б) Тарим дарыясын / реку Тарим
  - в) Меконг дарыясын / реку Меконг
  - г) Жашыл дарыяны «Янцзы» / Зеленую реку Янцзы
- 205. Кыргыздар азыркы Жонгор чөлүн кандайча аташкан? / Как называли кыргызы современную Джунгарскую пустыню?**
- а) Кызыл-Кум
  - б) Гоби
  - в) Цайдам
  - г) Дыңшы
- 206. Манас доорундагы Кыргыз империясынын батыш чек арасы кайсы тоо аркылуу өткөн? / Во времена Манаса через какие горы пролегла западная граница Кыргызской империи?**
- а) Тибет / Тибет
  - б) Кавказ / Кавказ
  - в) Орол тоосу / Уральские горы
  - г) Чукотка / Чукотка
- 207. Манас эпосунда “алты айчылык жол” деген аталыш кайсы жерге таандык болгон? / К какой местности принадлежит название «шестимесячная дорога» в эпосе Манас?**
- а) Сибирге / к Сибири
  - б) Аляскага / к Аляске
  - в) Алтайга / к Алтаю
  - г) Кытайга / к Китаю
- 208. “Көкөтойдун ашына” элди чакырган мезгилде Бокмурун Айдарга Каркырадан туруп Азия чөлкөмүн кеңири баяндап, баруучу жердин алыстыгын кандайча түшүндүрөт? / Как именно, находясь в Каркыре и подробно рассказывая о зоне Азии, зовущий народ на «поминки Кокетая» Бокмурун объясняет Айдару дальность места, куда нужно пойти.**
- а) Жыл эсебинде/ в расчете Года
  - б) Күн эсебинде/ в расчете Солнца
  - в) Ай эсебинде/ в расчете Луны
  - г) Мезгил эсебинде/ в расчете времени
- 209. Кыргыз империясынын негизги өзөгү болуп кайсы аймак саналат? / Какие места считаются основной ядром Кыргызской империи?**
- а) Тибет/ Тибет
  - б) Дашт-Кыпчак талаасы / степь Дашт-Кыпчак
  - в) Памир / Памир
  - г) Азирети-Тоо жана Теңир-Тоо/ Азирети-Тоо и Теңир-Тоо

- 210. Кайсы өлкөдө кыргыз тилине жакын диалекте сүйлөшкөн Тобэ (Төбөй кыргыздары) деген этникалык группа жашашат? В какой стране проживает этническая группа Тобэ (Тобэйские кыргызы) диалект которой близок к кыргызскому диалекту?**
- а) Кытайда / в Китае
  - б) Японияда / в Японии
  - в) Монголияда / в Монголии
  - г) Түштүк Алтайда / в Южном Алтае
- 211. Тибеттеги Алай-Куу кыргыздары кайсы тоодо жашашат? / В каких горах живут алайкууские кыргызы в Тибете?**
- а) Сино-Тибет тоолорундагы Кам аймагында/ на территории Кам в Сино-Тибетских горах
  - б) Каспан-Тоодо / в Каспан-Тоо
  - в) Монголияда / в Монголии
  - г) Какшаал-Тоодо / в Какшаал-Тоо
- 212. Байыркы тарыхта кыргыздар “турлар” деп аталган, алардын жашаган жери кайсы аймак? / В древней истории кыргызы назывались «туры», где они проживали?**
- а) Дунайдын Алтайга чейинки аймагы / территория от Дуная до Алтая
  - б) Кавказда / на Кавказе
  - в) Индияда / в Индии
  - г) Тибетте / в Тибете
- 213. Кыргыздардын улуттук символу болгон “Таш боз үй” кайсы тоого курулган? / “Каменная юрта”, национальный символ кыргызов, на какой горе построена?**
- а) Памирде / на Памире
  - б) Алай тоосунда / в Алайских горах
  - в) Кайлас тоосунда / на горе Кайлас
  - г) Кавказ тоосунда / в Кавказских горах
- 214. “Арий” деген сөз эмнени түшүндүрөт? / Что означает слово «Арий»?**
- а) кол өнөрчүлөр / ремесленники
  - б) темир усталар / кузнецы
  - в) жер иштеткен дыйкандар / фермеры
  - г) ууз чеберлер / мастера молозива
- 215. Гималай тоосу байыркы доордо кандайча аталган? / Как раньше назывались Гималайские горы?**
- а) Тибет / Тибет
  - б) Кем Алай, Ималай / Кем Алай, Ималай
  - в) Чоң Кавказ (Кавказ) / Большой Кавка (Кавказ)
  - г) Алай / Алай
- 216. Арал деңизиндеги аралдын байыркы аталышы. / Какое древнее название острова в Аральском море?**
- а) Куу-Жекендин аралы / остров Куу-Жекен
  - б) Коңурат аралы / остров Конурат
  - в) Бадакшан / Бадакшан
  - г) Кангай / Кангай
- 217. Кыргызстандагы Сары-Жаз тоосу байыркы доордо кандайча аталган? / Как называлась гора Сары-Жаз в Кыргызстане в древние века?**
- а) Кан-Тоо / Кан-Тоо
  - б) Муз-Дабан / Муз-Дабан

- в) Муздактын тоосу / гора Муздак
- г) Капка-Тоо / Капка-Тоо

218. Кыргызстандагы Хан-Тенгир тоосу байыркы доордо кандайча аталган? / Как называлась гора Хан-Тенгри в Кыргызстане в древние века?

- а) Муз-Даван / Муз-Даван
- б) Муз-Зоо / Муз-Зоо
- в) Муз-Бел / Муз-Бел
- г) Ак-Шыйрак / Ак-Шыйрак

219. Кыргызстандагы Күнгөй Ала-Тоо байыркы доордо кандайча аталган? / Как называлась гора Кюнгей Ала-Тоо в Кыргызстане в древние века?

- а) Чоң Ала-Тоо / Чон Ала-Тоо
- б) Улан-Учу / Улан-Учу
- в) Улуу-Өзөн / Улуу-Өзөн
- г) Улабастын тоосу / горы Улабас

220. Орто Азиядагы Сыр-Дарыясы байыркы доордо кандайча аталган? / Название Сыр-Дарьи в Средней Азии в древние века?

- а) Сейхун, Канг дарыясы / река Сейхун, Канг
- б) Ангир дарыясы / река Ангир
- в) Аят дарыясы / река Аят
- г) Жейхун дарыясы / река Жейхун

221. Азыркы күндөгү кайсы дарыя Эдил деп аталган? / Названием на сегодняшний день какой реки считается Эдил?

- а) Лена / Лена
- б) Волга / Волга
- в) Енисей / Енисей
- г) Обь дарыясы / река Обь

222. Кытайдагы Хуанхэ дарыясы кайсы түскө негизделип коюлган? / На основе какого цвета было определено название реки Хуанхэ в Китае?

- а) көк / синий
- б) сары / желтый
- в) кызыл / красный
- г) кара / черный

223. Ысык-Көл байыркы доордо кандайча аталган? / Древнее название озера Иссык-Куль?

- а) Бар-Көл / Бар-Куль
- б) Жай-Көл / Жай-Куль
- в) Жайсаң-Көл / Жайсан-Куль
- г) Кер-Көл / Кер-Куль

224. Манас көлү кайсы өлкөдө жайгашкан? / В какой стране расположено озеро Манас?

- а) Кытайдын Шынжан аймагында/ на территории Шынжан в Китае
- б) Монголияда/ в Монголии
- в) Алтайда/в Алтае
- г) Сибирде/ в Сибири

225. Инд океаны байыркы доордо кандайча аталган? / Название Индийского океана в древние века?

- а) улуу деңиз / великое море
- б) муздак деңиз / холодное море
- в) ысык деңиз / горячее море
- г) тынч деңиз / тихое море

- 226. Тажикстандагы Ходжент шаары байыркы доордо кандайча аталган? / Название города Ходжент в Таджикистане в древние века?**
- а) Кучар Кучар
  - б) Кожокент / Кожокент
  - в) Самарканд / Самарканд
  - г) Кансу / Кансу
- 227. Байыркы Чат-Калаа өрөөнү азыркы мезгилде кандайча аталат? / Название древней долины Чат-Калаа на сегодняшний день?**
- а) Чеч-Дөбө / Чеч-Добо
  - б) Чок-Тал / Чок-Тал
  - в) Чаткал / Чаткал
  - г) Чилмайрам / Чилмайрам
- 228. Айырмач-Тоо (Баракух) деген аталыш азыркы мезгилде кайсы тоого таандык? / К какой горе принадлежит название Айырмач-Тоо (Баракух) на сегодняшний день?**
- а) Сулайман тоосуна / гора Сулайман-Тоо
  - б) Олокон Тоого / гора Олокон
  - в) Керме-Тоого / гора Керме-Тоо
  - г) Ала-Тоого / горы Ала-Тоо
- 229. Визант өлкөсү азыркы мезгилде кандайча аталат? / Название страны Византия на сегодняшний день?**
- а) Египет / Египет
  - б) Сирия / Сирия
  - в) Турция / Турция
  - г) Аравия / Аравия
- 230. Мысыр өлкөсү азыркы мезгилде кандайча аталат? / Название страны Мысыр на сегодняшний день?**
- а) Египет / Египет
  - б) Сирия / Сирия
  - в) Турция / Турция
  - г) Аравия / Аравия
- 231. Миң-Суу (өрөөн, дарыя) азыркы мезгилде кандайча аталат? / Название долины/реки Мин-Суу на сегодняшний день?**
- а) Минусин / Минусинский
  - б) Красноярск / Красноярск
  - в) Сибирь / Сибирь
  - г) Алтай / Алтай
- 232. Мавераннахр (өрөөн) азыркы мезгилде кандайча аталат? / Название долины Мавераннахр на сегодняшний день?**
- а) Мекке / Мекке
  - б) Фергана / Фергана
  - в) Нарын / Нарын

г) Сары өзөн Чүй / Сары озон Чуй

233. Ыссык-Көлдүн алдында калган өрөөн кандайча аталат? / Как называется долина, расположенная под Иссык-Кулем?

а) Чүй / Чуй

б) Ысык-Көл / Иссык-Куль

в) Сары-Талаа / Сары-Талаа

г) Кемин / Кемин

234. Чоң-Алай тоосу байыркы доордо кандайча аталган? / Название горы Чоң-Алай в древние века?

а) Молдо-Тоо / Молдо-Тоо

б) Кара-Тоо / Кара-Тоо

в) Кебез-Тоо / Кебез-Тоо

г) Жетим-Тоо / Жетим-Тоо

235. Аму жана Сыр-Дарыя өрөөндөрү байыркы мезгилде кандайча аталган? / Название долин Аму и Сыр-Дарыя в древние века?

а) Кулунду / Кулунду

б) Кош-Өзөн / Кош-Озон

в) Айкүмүш талаасы / степи Айкүмүш

г) Бетпак-Талаа / Бетпак-Талаа

236. Улак-Хан тоосу азыркы мезгилде кандайча аталат? / Название горы Улак-Хан на сегодняшний день?

а) Олокон / Олокон

б) Алай / Алай

в) Адышев / Адышев

г) Кичи-Алай / Кичи-Алай

237. Дулдул-Булак таш сүрөтү Кыргызстандын кайсы районунда жайгашкан? / В каком районе Кыргызстана расположена каменная картина Дулдул-Булак?

а) Ноокат районунда / в Ноокатском районе

б) Араван районунда / в Араванском районе

в) Өзгөн районунда / в Узгенском районе

г) Кара-Суу районунда / в Кара-Сууйском районе

238. “Көкөтойдун ашы” Кыргызстандын кайсы аймагында өткөрүлгөн? / В какой части Кыргызстана проводились «поминки Кокетея»?

а) Таласта / в Таласе / in Talas

б) Үзөңгү-Куушта / в Узонгу-Куш

в) Кырчында / в Кырчыне

г) Каркырада / в Каркыре

239. Талаш аймагы кайсы доордон баштап, Талас деп аталып калган? / С каких пор территория Талаш начал называться именем Талас?

а) Манас доорунда / во времена Манаса

б) Атилла доорунда / во времена Атиллы

- в) Угузхан доорунда во времена Угузхана
- г) Өгүз каган доорунда / во времена Огюзхана

240. Кытайлар тарабынан айдалып Сары-Колго көчүп кеткен элдер кимдер? / Как называется народ, изгнанный китайцами в Сары-Кол?

- а) Ногойдун эли / народ Ногоя
- б) Шыгайдын эли / народ Шыгая
- в) Акбалтанын эли / народ Акбалты
- г) Бакайдын эли / народ Бакая

241. Кытайдан чабылган кыргыз элинин негизги өзөгү Азиянын кайсы бөлүгүндө жашап калат? / В какой части Азии проживает основная часть кыргызского народа, разгромленные в Китае?

- а) Чыгыш Азияда / в Восточной Азии
- б) Орто Азияда / в Средней Азии
- в) Евроазияда / в Евроазии
- г) Батыш Азияда / в Западной Азии

242. Өздөрү жашаган көлдүн аты менен аталып калган кыргыздар кимдер? / Какие кыргызы, которые живя вокруг озера стали называться названием этого озера?

- а) Лобнор кыргыздары / кыргызы Лобнор
- б) Хайлар кыргыздары / кыргызы Хайлар
- в) Турфан кыргыздары / кыргызы Турфан
- г) Байын Гол кыргыздары / кыргызы Байын Гол

243. Өздөрүн “Хырхысмын” деп эсептеген, айылдары Манас-1, Манас-2, көчөлөрүн Семетей, Сейтек, Бакай, Кошой деп атаган кайсы кыргыздар? / Какие кыргызы называли себя «Хырхыс», и присваивали наименования селам Манас-1, Манас-2, и улицам Семетей, Сейтек, Бакай, Кошой?

- а) Тебит кыргыздары / кыргызы Тебит
- б) Турфан кыргыздары / кыргызы Турфан
- в) Кумул кыргыздары / кыргызы Кумул
- г) Хубулай кыргыздары / кыргызы Хубулай

244. Тогуз өзгөчө аймактан жана элден турган өлкө кайсы? / Страна, состоящая из девяти особенных территорий и народов?

- а) Кыргызстан / Кыргызстан
- б) Кытай / Китай
- в) Өзбекстан / Узбекистан
- г) Түркмөнстан / Туркменистан

245. Анчалык алыс эмес аралыкты аныктай турган 8 чакырымды түзгөн чен бирдик кандайча аталат? / Как называется единица измерения, определяющая не так уж далекое расстояние и составляющее 8 км?

- а) Айчылык жол / месячная дорога
- б) Төө жүрүш күнү / день ходьбы верблюда
- в) Күнчүлүк жол / Ежедневная дорога
- г) Таш / Камень

246. Жолдун алыстыгын күндүн чыгышы менен батышынын ортосундагы убакытты белгилөөдө колдонулган чен бирдик кайсы? / Какова единица измерения дальности дороги, используемая при определении времени между восходом и закатом солнца?

- а) Күнчүлүк жол / Ежедневная дорога
- б) Төө жүрүш күнү / день ходьбы верблюда
- в) Таш / камень

г) Айчылык жол / месячная дорога

247. Манас эпосундагы “Бери жагында кырк күндүк, Караңгы токой жер бар” деген саптар кайсы жерге таандык? / К какой местности принадлежат строки «В одной стороне есть сорокадневный темный лес» из эпоса Манас?

а) Азияга/ Азия

б) Сибирге/Сибирь

в) Кытайга/ Китай

г) Индияга/Индия

248. Байыркы кыргыздар 100 жылдык убакытты кандайча аташкан? / Как древние кыргызы называли столетие?

а) лом/лом

б) кылым/век

в) мезгил/период

г) убакыт/время

249. Угузхан түзгөн Улуу империянын түндүк чек арасы кайсы жер аркылуу өткөн? / Через какие земли проходила Восточная граница Великой империи, созданная Угузханом?

а) Гималай тоолору / горы Гималай

б) Какшаал тоолору /горы Какшаал

в) Муздак деңиз / Холодное море

г) Анд тоолору / горы Анды

250. Демографиялык жарылуу деген эмне? / Что такое демографический взрыв?

а) Калктын санынын кескин түрдө азайып кетиши / резкое уменьшение численности населения

б) Калктын санынын кескин түрдө көбөйүп кетиши / резкое увеличение численности населения

в) Айыл калкынын кескин түрдө көбөйүп кетиши / резкое увеличение численности сельского населения

г) Шаар калкынын кескин түрдө көбөйүп кетиши / резкое увеличение численности городского населения